

veroverd. Dat alles leidde tot het ondernemen van tegenacties die uiteraard zinloos waren maar al door het feit dat zij plaats vonden, de algemene zenuwachtigheid vergrootten. Nergens in de stad voelde men zich veilig; wie er op straat liep, werd door telkens nieuwe wachtposten aangehouden. Bij de troep werd de neiging tot paniek voortdurend sterker. Toen het op de 11de donker werd, liet een deel van de militairen die ten zuidoosten van het Maasstation het Maasfront bemanden, hun posities in de steek, zuiver uit angst dat er Duitsers in aantocht waren. Ernstiger nog was, wat 's nachts geschiedde in het hoofdvluchtwachtbureau dat in het hoofdpostkantoor gevestigd was.

In hun angst zaten de groepscommandant en zijn plaatsvervanger er zich te bedrinken; om kwart over één kreeg het bedieningspersoneel van de telefooncentrale instructie, zich voor vertrek gereed te maken, 'de manschappen', schreef Molenaar, 'wisten niet beter of de vijand was de Coolsingel reeds genaderd.' Toen dan drie kwartier later 'opnieuw een wild gerucht rondging, dat de vijand langs de Coolsingel oprukte,' werd (nadat eerst nog aan de commandant luchtverdediging, generaal Best, bericht was dat het Rotterdamse bureau 'door Duitsers bezet' was) order tot de aftocht gegeven. De gehele telefooncentrale werd kapot geslagen: niets van waarde mochten die Duitsers aantreffen! Daarmee vielen niet alleen alle verbindingen in het waarnemingsgebied van het hoofdvluchtwachtbureau uit, maar ook alle rechtstreekse militaire telefoonlijnen, o.m. met de commandant Vesting Holland en het Algemeen Hoofdkwartier. De technische dienst van de PTT had de voornaamste verbindingen op 12 mei in het begin van de middag weer hersteld. Toen was het bureau ook weer bemand, deels overigens door militairen in burgerkleding: diegenen die op aanwijzing van enkele van hun officieren na hun vlucht haastig hun uniform thuis verbrand hadden.¹

Bij het noordelijk uiteinde van de Willemsbrug vonden ook de 11de weer gevechten plaats. Marine-eenheden grepen hier of bij Waalhaven niet meer in. In de ochtend deed de commandant van de Britse torpedobootjager 'Wild Swan' (die bij Hoek van Holland op het uit Rotterdam afkomstige goud lag te wachten) het aanbod om de Nieuwe Maas op te varen en Waalhaven met zijn scheepsgeschut onder vuur te nemen; het aanbod werd afgeslagen, 'daar', zo werd gezegd, 'Nederlandse troepen opdracht hadden, Waalhaven te heroveren.' Om half één 's middags kreeg de betrokken commandant desondanks uit Londen opdracht, de voorgestelde operatie uit te voeren. Zij ging toen niet door, 'daar er te Hoek van Holland geruchten waren dat Waalhaven was heroverd.'² De Nederlandse troepen aan de Maas

¹ Molenaar: *De luchtverdediging*, VI, p. 27-30. ² Nierstrasz: *West- en Noordfront Vesting Holland*, p. 51-52.